

Daniel Petkevič

André Gide: *Návrat ze Sovětského svazu; Retuše k mému „Návratu ze Sovětského svazu“*. Střetnutí individualisty s kolektivistickou utopií.

Posudek diplomové práce

Diplomová práce Daniela Petkeviče (FFUK, Praha, 81 stran textu včetně bibliografie) vznikla pod vedením dr. Evy Voldřichové-Beránkové a po konzultacích s dr. Jaroslavem Medem. Petkevič se v ní zaměřuje na poměrně krátké tvůrčí údobí francouzského spisovatele, poznamenané obdivem k sovětskému modelu. Vchází přitom ze střetu vyhlášeného Gidova individualismu s komunistickou kolektivistickou ideou. Toto východisko bezesporu není bez zajímavosti, neboť nabízí možnost podnětné psychologické konfrontace.

Diplomant se zabývá dosti stručně předchozím Gidovým vývojem, usiluje o postižení Gidova autorského i lidského typu, aby se posléze zaměřil na údobí, jež bezprostředně předcházelo Gidově cestě, popisu jejího průběhu a posléze Gidovu odklonu od sovětského ideálu.

Vychází přitom především z vydání Gidova *Návratu* a z jeho *Deníku*, pracuje rovněž s Mathesiovými překlady a cituje poměrně hojně ze sekundární literatury, zejména z Václava Černého a z knihy Rudolfa Maurera nazvané *André Gide et l'URSS* z roku 1983. Neumannovým *Anti-Gidem* se zabývá spíše okrajově.

Petkevičova práce je rozvržena přehledně, zpracována střídým jazykem, zabývá se především fakty, zatímco do psychologických a literárních analýz se příliš nepouští. Je to práce dobře faktograficky dokumentovaná, ideologické a filozofické reflexe zůstávají v pozadí. Tam, kde se k nim Petkevič přecejem odhodlává, je patrná určitá nejistota. Diplomant uvádí do souvislosti Gidovu náboženskou výchovu (vedoucí k antiklerikalismu) s přechodným zaujetím marxismem, připouští jeho „buržoazní původ“ a operuje s jeho „averzí k buržoazní třídě“ (s.24), zmiňuje se o jeho zájmu o sociální spravedlnost, jakož i o jeho antikolonialismu. Jde tedy závažná tvrzení, jež autor práce víceméně přechází metaforou „Gida nevěrného“ (s.12).

V první části práce se vyskytují jisté neobratnosti syntaktické a stylistické („po dobu staletí“, s.8, „čí vlivem“, s.10, „absolutněji“, s.12), floskule novinářského typu („jít se svou kůží na trh“, „šlápnutí vedle“, s.14), sporný „gratuitní čin“ jako překlad francouzského *acte gratuit*, s.15, dosti nehezké „ke Goetheho Faustovi“ m. elegantnějšího „Goethovu“, s.16, „manýrům“ m. „manýrám“, s.21), v další části práce, asi od s.30, se chyby tohoto typu již nevyskytují.

Na Petkevičově práci oceňuji především pečlivou práci faktografickou, dobrý metodologický základ, jeho způsob sledování „krok za krokem“ zvolenou epizodu Gidova života. Doporučuji k obhajobě.

Doc. Aleš Pohorský

